

בש"פ 7648/23 - מדינת ישראל נגד אברהים סלטי

בבית המשפט העליון
בש"פ 7648/23

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: אברהים סלטי

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בנצרת במ"ת 17794-07-23 שניתנו ביום 18.10.2023 על ידי כבוד השופט א' זגורי וביום 20.10.2023 על ידי כבוד השופט ע' עיילבוני

תאריך הישיבה: ח' בתשרי התשפ"ד (23.10.2023)

בשם העוררת: עו"ד אורן סוקר
בשם המשיב: עו"ד יוסף סלימאן

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטות בית המשפט המחוזי בנצרת (כבוד השופטים א' זגורי ו-ע' עיילבוני, בהתאמה) במ"ת 17794-07-23 מימים 18.10.2023 ו-20.10.2023, בגדרן התקבלה בקשת המשיב לעיון חוזר בהחלטה מיום 20.08.2023 (כבוד השופט ד' צרפתי), במובן זה שהוחלט להעביר את המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, חלף מעצר ממשי מאחורי סורג ובריוח.

רקע

2. נגד המשיב וחמישה נוספים (להלן יחד: הנאשמים) הוגש כתב אישום המגולל פרשיה מורכבת במסגרתה, על-פי הנטען, ביצעו הנאשמים עבירות כלכליות שונות, לרבות זיוף חשבוניות והלבנת הון בסכום מצטבר של כ-15 מיליון ש"ח. בנוסף, למשיב יוחסה גם עבירה שלסחיטה באיומים, זאת בגין הודעה בגדרה איים על חייו של מר ריאד סאלח

עמוד 1

(להלן: המתלונן), שהוא אביו של מר ראפת סאלח, שעל שמו הוצאו, לכאורה, החשבונות המזויפות. המשיב הואשם בעבירת איומים, גם בגין כך שבמהלך חקירתו השמיע בפני המתורגמנית שישבה בחדר החקירות איומים נוספים.

3. יחד עם הגשת כתב האישום, ביום 09.07.2023 הגישה העוררת בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים בעניינו. ביום 20.08.2023 התקבלה הבקשה, משנמצאה תשתית ראייתית לביצוע עבירת האיומים ועבירת הסחיטה באיומים; בהיעדר חלופת מעצר; ונכח תסקיר שירות מבחן שלילי שהוגש בעניינו, בפרט ביחס למפקחים שהציג (להלן: ההחלטה המקורית). בשולי החלטה זו נקבע כי "ייתכן ועם חלוף הזמן ובפרט לאחר שהמתלונן ואביו ימסרו עדותם ובנוסף תוצע חלופה שונה, שאז יהיה מקום להפחית משמעותית החשש מפני שיבוש [...]".

4. להשלמת התמונה יצוין, כי ערר שהגיש המשיב על החלטה זו נדחה בהסכמתו לאור הערות בית המשפט (בש"פ 6460/23, השופט י' כשר) (להלן: הערר הקודם). עם זאת, בשולי החלטה זו, הוער כי "[ה]חשש להתארכות ההליכים עקב מהותן של העבירות הכלכליות בהן מדובר והיקף החומר הרלוונטי לגביהן, נראית על פניה כטענה של ממש".

5. ביום 19.09.2023 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר בהחלטה המקורית (להלן: הבקשה לעיון חוזר). בקשה זו, אומנם, לא כללה נימוקים מפורטים, אך הוצעו בה שני מפקחים נוספים וחלופת מעצר חדשה, המרוחקת כ-30 ק"מ ממקום מגורי המתלונן. במהלך הדיון בבקשה, אשר התקיים ביום 27.09.2023, צורף לראשונה תצהיר מטעם המתלונן שנערך, לכאורה, יומיים קודם לכן, בו הוצהר כי הוא לא חש בסכנה או תחת איום מצד המשיב וכי הוא אינו מתנגד לשחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריח (להלן: התצהיר). בתום דיון זה, הורה בית משפט קמא (השופט י' שטרית) על דחיית הדיון בבקשה לעיון חוזר, לשם קבלת תסקיר מעצר משלים. לא למותר לציין כי העוררת בחרה שלא לברר עם המתלונן את נסיבות מסירת התצהיר.

6. לאחר קבלת תסקיר המעצר המשלים, השלישי בעניינו של המשיב (להלן: התסקיר המשלים), שבמהלך עריכתו יצר שירות המבחן קשר עם המתלונן, הורה בית משפט קמא (השופט א' זגורי), ביום 18.10.2023, על העברת המשיב לחלופת מעצר בפיקוח אלקטרוני, במקום המרוחק כ-30 קילומטרים ממקום מגורי המתלונן; תוך מגבלות על שימוש במכשיר סלולרי וברשת האינטרנט; תחת פיקוחם של ארבעת המפקחים שהוצגו; ובכפוף להפקדת ערבויות על-ידו ועל-ידי המפקחים. כן נקבע כי ההעברה תיעשה רק לאחר קבלת עמדת יחידת הפיקוח האלקטרוני. דיון המשך נקבע, בהתאם, ליום 22.10.2023.

ודוק: החלטה זו התקבלה על יסוד התצהיר והתסקיר המשלים, שהיוו, לעמדת בית משפט קמא, "נסיבה חדשה ורלבנטית" על אף שלא הייתה הלימה מלאה ביניהם. זאת, משנמצא, על-ידי בית המשפט, כי יש בשניהם יחדיו כדי להפחית ממסוכנותו של המשיב.

7. למחרת אותו יום, קרי ביום 19.10.2023, חיוותה דעתה היחידה לפיקוח אלקטרוני כי אין מניעה לפקח על המשיב באמצעים אלקטרוניים בחלופה שהציג. כבר למחרת היום, ביום שישי, 20.10.2023, הגיש המשיב בקשה להעברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני. ככל שידוע, בקשה זו לא הומצאה לידי העוררת.

8. בו ביום, ועל אף האמור בהחלטה מיום 18.10.2023, הורה בית משפט קמא (השופט ע' עיילבוני) על העברת המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, תוך ביטול דיון ההמשך שהיה קבוע ליום 22.10.2023.

9. מכאן הערר שלפניי.

טענות העוררת

10. בתמצית, העוררת טענה כי נסיבות מתן התצהיר מעלות "סימני שאלה" ואף מחזקות, לטענתה, את החשש מפני שיבוש הליכי משפט. ממילא, כך נטען, אין התצהיר מהווה שינוי נסיבות או עובדה חדשה, המצדיקים עיון חוזר בהחלטה המקורית. זאת ועוד, נטען כי תחושותיו הסובייקטיביות של המתלונן אינן יכולות להפחית מהמסוכנות האובייקטיבית הנשקפת מהמשיב, בשים לב לחומרת העבירות בהן הואשם.

11. בדיון שנערך בפני עמד בא-כוח המשיב על כך שמלבד התצהיר והתסקיר המשלים, מרשו הציג חלופת מעצר מרוחקת יותר ממקום מגורי המתלונן, כמו גם שני מפקחים נוספים שאושרו על-ידי בית משפט קמא. בנוסף, הודגש החשש מהימשכות ההליכים, נוכח העבירות הכלכליות בהן הואשם המשיב, ולנוכח העובדה שטרם ניתן מענה מפורט לכתב האישום.

דיון והכרעה

12. לאחר שהפכתי שוב ושוב בבקשה, באתי לכלל מסקנה, לא בלי התלבטות, כי דינה להידחות.

13. סעיף 52(א) לחוק המעצרים קובע כדלהלן:

"עצור, משוחרר בערובה או תובע רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר, בענין הנוגע למעצר, לשחרור או להפרת תנאי השחרור בערובה, לרבות בהחלטה לפי סעיף זה, אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה" (ההדגשות הוספו - ח' כ').

אומנם, לענין עובדות חדשות, נדרש, ככלל, "מהפך ראייתי" או "שינוי דרמטי" בתשתית הראייתית (ראו למשל: בש"פ 3409/18 בריל נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (03.06.2018)); אך לענין שינוי נסיבות ניתן להסתפק, בנסיבות המתאימות, ב"מידע אשר יכול היה להניא את השופט מלתת את החלטתו המקורית, לו היה מודע למידע בשעת נתינתה" (בש"פ 2608/18 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (02.04.2018)); בש"פ 314/87 ועקנין נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(4) 511 (1987)).

בענייננו, לא זו בלבד שדומה כי התצהיר והתסקיר המשלים שהוגשו מפחיתים, במידת מה, מהמסוכנות הנשקפת מהמשיב כלפי המתלונן, אלא גם יש בחלופת המעצר החדשה שהוצגה, המרוחקת כ-30 ק"מ ממקום מגוריו ובמפקחים הנוספים שאושרו - כדי להוות שינוי נסיבות המצדיק, בנסיבות העניין, עיון חוזר בהחלטה המקורית.

זאת ועוד. אציין כי ראיתי, במקרה דנן על נסיבותיו הייחודיות, ליתן משקל לעובדה שהמשיב הועבר זה מכבר לחלופת מעצר, ומצוי בה זה היום החמישי (ראו והשוו, בשינויים המחייבים: בש"פ 586/23 פלוני נ' מדינת ישראל (20.01.2023); בש"פ 9400/04 זועבי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.10.2004)).

14. ייאמר מיד: אין בדברים האמורים כדי להפחית מחומרת העבירות בהן הואשם המשיב, מנסיבות ביצוען ובפרט מכך שאחת מהן בוצעה, לכאורה, במהלך חקירתו במשטרה. ואולם, סבורני כי יש בחלופת המעצר, לרבות התנאים המגבילים שנקבעו בהחלטת בית משפט קמא, בין היתר ביחס לשימוש במכשיר סלולרי וברשת האינטרנט, הערבויית שהופקדו והמפקחים הנוספים שאושרו על-ידו - כדי לצמצם באופן משמעותי את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. כמו כן, נתתי דעתי גם לכך שהמשיב נעדר עבר פלילי ולנסיבותיו האישיות, כאב לארבעה, בהם ילדה על הרצף האוטיסטי.

זאת ועוד, ובהמשך לאמור בהחלטת השופט י' כשר בערר הקודם, אציין כי לא ניתן להתעלם מהחשש הממשי להימשכות ההליך העיקרי, בשים לב למורכבות העבירות הכלכליות שבכתב האישום ונוכח העובדה שטרם ניתן מענה מפורט מצד המשיב לכתב האישום; זאת, לצד העובדה שבשל מצב החירום המיוחד שהוכרז במדינה, הודיע שר המשפטים מתוקף סמכותו שבתקנה 2(א) לתקנות בתי המשפט ולשכות הוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד),

התשנ"א-1991, כי חלות תקנות 3-5 לתקנות האמורות, ומשכך דיונים נדחים על-ידי בתי המשפט, כל עוד אינם נמנים על הדיונים הקבועים בתקנה 3.

15. טרם סיום, מצאתי להעיר כי מצאתי טעם לפגם באופן הגשת הבקשה, ביום שישי, 19.10.2023, מבלי להמציאה לעוררת - ובניגוד לאמור בהחלטת השופט א' זגורי מיום 18.10.2023, אשר אף קבע דיון המשך בבקשה לעיון חוזר. כידוע, כל מסמך המוגש לבית המשפט יש להמציא כדיון לבעל הדין שכנגד - לא כל שכן מקום בו מגיש המסמך מבקש כי בית המשפט יפעל בניגוד להחלטה קודמת שניתנה.

16. מן המקובץ עולה כי מדובר במקרה שאינו שיגרת, במכלול הנסיבות, וכאמור - לא בלי היסוס, מצאתי לדחות את הערר בזאת.

ניתנה היום, ט' בחשון התשפ"ד (24.10.2023).

שׁוֹפֵט